BILAG A

NYE REGLER – NY PRAKSIS

ÆNDRINGERNE I SERVICELOVENS BØRNEREGLER
2001
SLUTRAPPORT

Anne-Dorthe Hestbæk
Andreas Lindemann
Vibeke Lehmann Nielsen
Mogens Nygaard Christoffersen

KØBENHAVN 2006
SOCIALFORSKNINGSINSTITUTTET

INDHOLD

FORORD 5

BILAGSMATERIALE TIL KAPITEL 2 7
Stikprøver 7
Opnåelse 9
Bortfald 10
Klargøring og analyse af data 12

BILAGSMATERIALE TIL KAPITEL 4 21
Tema: fuldbyrdelse af tvangsmæssige foranstaltninger 26

BILAGSMATERIALE TIL KAPITEL 5 29

FORORD

I bilaget er hver bilagstabel nummereret med to tal (fx bilagstabel 2.1). Første tal henviser til det kapitel i afslutningsrapporten, som tabellen relaterer sig til.

BILAGSMATERIALE TIL KAPITEL 2

STIKPRØVER

Ved gentagelsen af de landsdækkende spørgeskemaundersøgelser i 2005 skrev vi igen ud til samtlige direktører for de forvaltninger, hvorunder børnesager jf. Servicelovens kapitel 8, 9 og 9a ligger. Og igen bad vi forvaltningsdirektøren om at videregive spørgeskemaer til de relevante respondenter.

For to af spørgeskemaerne har det været relativt enkelt at konstruere stikprøverne. Der er kun én forvaltningsdirektør og én afdelingsleder i familieafsnittet i hver kommune, og da vi har sendt spørgeskemaer til alle kommuner, er det mere korrekt at sige, at der er tale om populationer, hvor hele populationen spørges, snarere end stikprøver. For at bibeholde hele populationen har vi valgt også at sende skemaer ud til de forvaltningschefer og afdelingsledere, der af en eller anden grund ikke besvarede skemaet i 2004.

Hvad angår sagsbehandlerne, bad vi i brevet til forvaltningsdirektøren eksplicit om, at den sagsbehandler, der udfyldte skemaet i 2004, også var respondent igen i 2005. Såfremt dette ikke var muligt, var det vores ønske, at skemaet blev udfyldt af den sagsbehandler, der var tættest på at have en anciennitet på seks år inden for børn og unge-

området. Der er altså for sagsbehandlernes vedkommende tale om en stikprøve på kommuneniveau, hvor der er udvalgt én sagsbehandler fra hver kommune som repræsentant for kommunens sagsbehandlere generelt.

Case-undersøgelsens stikprøve er dannet ud fra tre *målpopulationer*.[1] Den ene består af de børn, der i 1998 for første gang modtog en forebyggende foranstaltning efter Servicelovens § 40.2, dog undtaget § 40.2.11, som handler om frivillig anbringelse af barnet uden for hjemmet.[2] Den anden målpopulation består af sager påbegyndt i 2001: dels 18-årige, der havde fået tildelt personlig rådgiver, dels 15-17-årige med praktikophold, dels sager med støtteperson til forældrene under et barns anbringelse og endelig sager med unge på 18-19 år med udslusningsordning. Desuden har vi medtaget alle sager med forlænget hjemtagelse samt en fjerdedel af sagerne med fast kontaktperson for familien (dette er yderligere beskrevet i appendikset, se bl.a. bilagstabel b.2 til delrapport I[3]). Den tredje målpopulation består af de børn og unge, der blev undersøgt i 2004, og hvis børnesag endnu ikke var afsluttet i 2005.

Målpopulationerne er altså de grupper af børn og unge, som vi forsøger at generalisere vores resultater til. Imidlertid er vi i den situation, som man kender fra næsten alle andre survey-undersøgelser, at man ikke kan etablere en *rammepopulation*, som er fuldstændigt dækkende og sammenfaldende med målpopulationen. Rammepopulationen består af de personer, som er indeholdt i udvælgelsesrammen, dvs. den liste, fra hvilken det er muligt at trække en stikprøve.

Den manglende overensstemmelse mellem målpopulationen og rammepopulationen kan skyldes to typer af fejl. For det første er der personer, der er indeholdt i rammepopulationen, men ikke i målpopulationen. Denne delmængde vil udgøre en *overdækning*. Det kan fx dreje sig om sager, der allerede viser sig at være afsluttede. For det andet er der den delmængde, der er med i målpopulationen, men ikke i rammepopulationen. Denne delmængde udgør *underdækningen*. Omfanget af såvel overdækning som underdækning har stor betydning for opgørelse af bortfaldets størrelse (se nedenfor).

---

1. En nærmere redegørelse for begreberne målpopulation, rammepopulation, survey-udvalg, analyseudvalg mv. kan ses i Socialforskningsinstituttets studie 51(1984): *Brev, telefon, besøg. En vurdering af anvendte dataindsamlingsmetoder.*
2. Vedrørende bortfaldsanalyse for denne population, se Christoffersen (2002).
3. Bilaget kan downloades på http://www.sfi.dk/sw29006.asp.

Alt i alt har det således ikke været så vanskeligt for os at udpege, hvem der ideelt set hørte til stikprøven. Faktum er imidlertid, at der sker forandringer i den kommunale hverdag, herunder også en udskiftning af vores respondenter. Den metodologiske overvejelse her er naturligvis, om dette har nogen afgørende implikationer for fortolkningen af svarene. Det er imidlertid vores vurdering, at dette ikke rykker afgørende ved vores resultater.

En eventuel udskiftning af respondenterne i de landsdækkende undersøgelser må således antages kun at have mindre betydning, da mange spørgsmål er rettet mod en til dels objektiverbar virkelighed. Et eksempel er, om der siden sommeren 2004 er gennemført en evaluering af noget bestemt, eller hvorvidt kommunen har etableret retningslinjer for en given procedure.

Spørgsmålene i case-undersøgelsen er forsøgt stillet på en sådan måde, at udfyldelsen i princippet skulle være uafhængig af, hvem der udfylder skemaet. Men naturligvis er sagsbehandlerens kendskab til familien afgørende for validiteten af besvarelserne. Ved dataindsamlingen i 2005 blev brev og spørgeskema stilet personligt til den sagsbehandler, der havde udfyldt det første skema omhandlende perioden 2001-2004.

OPNÅELSE

Som nævnt ovenfor har de tre af skemaerne parallelle stikprøver, hvor der er sendt ét skema til én given person med én given position i hver kommune i maj 2005. I starten af juni 2005 blev der udsendt et rykkerbrev til kommuner med ubesvarede skemaer, og nye eksemplarer af de relevante skemaer var vedlagt første rykker. Det er ikke sædvane at vedlægge skema i første rykker, men vi valgte denne løsning for at fremme en hurtig besvarelse og dermed højere svarprocent, sådan som vi også gjorde det i 2004. Ultimo juni 2005 blev rykkerprocedure nummer to gennemført i form af et brev om, hvilke skemaer vi manglede at modtage fra de enkelte kommuner, og med en svarfrist i anden halvdel af juli. Denne gang uden vedlagte skemaer, men med mulighed for at rekvirere disse.

Bilagstabel 2.1

Stikprøvestørrelse og opnåelse for de fire spørgeskemaer i 2005 (antal og procent).

	Stikprøve (antal)[1]	Opnåede svar (antal)	Opnåelses-procent	Bortfalds-procent
Sagsbehandlere	271	217	80	20
Afdelingsledere	258	202	78	22
Forvaltningsdirektører	263	193	73	27
Case-undersøgelsen, alle sager	3.318	2.099	63	37
Case-undersøgelsen, 2001-sager	1.054	590	56	44
Case-undersøgelsen, 2004-sager	1.645	1.055	64	37
Case-undersøgelsen, 2005-sager	619	454	73	27

1) Stikprøven er fratrukket antallet af bortfald af organisatoriske årsager (se tabel 2.2).

Som det fremgår af bilagstabel 2.1, er der nogle mindre forskelle i stikprøvestørrelsen på de fire parallelle skemaer. 13 kommuner havde aktuelt ikke en forvaltningsdirektør, der kunne besvare spørgeskemaet, eller stillingen var ubesat, hvorfor den endelige stikprøve er på 258 personer. I otte kommuner havde man ikke en afdelingsleder på det pågældende politikområde. Derfor indgår der i alt 263 afdelingsledere i stikprøven. Sagsbehandlere fra samtlige 271 kommuner indgår i stikprøven.

Ligesom ved første dataindsamling i 2004 er de relative opnåelsesprocenter for sagsbehandlere, afdelingsledere og forvaltningsdirektører relativt høje (henholdsvis 80 pct.., 78 pct. og 73 pct.). Som det også fremgår, har det imidlertid været lidt vanskeligere i anden omgang at opnå svar vedrørende de konkrete cases, hvilket uddybes nedenfor.

BORTFALD

De tre spørgeskemaundersøgelser blandt kommunernes administrativt ansatte har, ligesom ved dataindsamlingen i 2004, et særdeles lille bortfald.

Bilagstabel 2.2

Bortfald i de tre kommunebaserede spørgeskemaundersøgelser (antal ikke-opnåede svar).

Respondentgruppe	Nægter	Sygdom/ ikke ressourcer	Organisatoriske årsager[1]	Ingen besvarelse mv.	Bortfald i alt
Forvaltningsdirektører	14	1	8	55	78
Afdelingsledere	10	1	13	45	69
Sagsbehandlere	8	2	0	44	54

Kilde: SFI's evaluering af ændringer i Serviceloven (2005).

1) Rummer kommuner uden forvaltningsdirektør- eller afdelingslederstillinger, kommuner, hvor disse stillinger ikke er besat, samt kommuner, hvor nyansatte afdelingsledere ikke så sig i stand til at udfylde skemaet.

Lige som sidst har nogle kommuner oplyst, hvorfor de har afvist at deltage i denne undersøgelse. Nogle ønsker generelt at bakke op om evalueringer som denne, men er aktuelt overbebyrdede. Andre finder evalueringen meget vidtgående og har ikke ønsket at bruge ressourcer på at deltage. Atter andre henfører til, at den pågældende medarbejder er helt nyansat og derfor ikke føler sig kompetent til at svare, at stillingen p.t. er ubesat, at den pågældende er langtidssygemeldt etc.

Det er også værd at bemærke de relativt mange, der har anført organisatoriske årsager til ikke at deltage. Dette dækker over kommuner, hvor man ikke har en traditionel opbygning med fx udvalgsformand, forvaltningsdirektør og afdelingschef – et signal om grøde i den traditionelle kommunale organisationsstruktur.

Hvad angår case-undersøgelsen, har det været langt lettere for kommunernes sagsbehandlere at finde frem til de medvirkende børnesager i 2005, fordi der i forbindelse med den første dataindsamling i 2004 var indhentet personens CPR-nummer. Kun i få tilfælde var sagen bortkommet eller der var fejl i CPR-oplysningerne, så sagerne ikke kunne findes (i alt 20 sager). Dataindsamlingen, hvor vi alene søgte oplysninger om de i forvejen kendte sager, var valgt for at sikre en kortere dataindsamlingsperiode, men alligevel kom dataindsamlingen til at strække sig fra maj til oktober 2005. Herefter manglede der dog besvarelser fra kommunerne om i alt 148 sager. Da vi ikke har nogen oplysninger om bortfaldsårsagerne, kan der her skjule sig nogle vanskeligheder med at finde sagerne.

En del af bortfaldet i case-undersøgelsen skyldes, at nogle sager var afsluttet inden 2005, sagen kunne ikke findes, eller personen kunne ikke identificeres. Manglende besvarelser i sager, der er afsluttet, kan skjule en overdækningsfejl og dermed en overvurdering af bortfaldsstørrelsen. I de tilfælde, hvor personen var flyttet uden for kommunen eller ud af landet, og sagen ikke var videresendt, måtte sagen anses for afsluttet, uden at der kunne udfyldes et spørgeskema. Hvis barnet/den unge var handicappet, faldt personen uden for udvælgelseskriterierne.

Ingen skævhed i bortfaldet

Vi har testet opnåelsen i de tre landsdækkende undersøgelser blandt forvaltningschefer, afdelingschefer og sagsbehandlere for, om der er en skævhed i bortfaldet, således at der især mangler data om fx de små kommuner, de socialt mest belastede kommuner, kommuner med et bestemt beskatningsgrundlag etc. Disse test viser, at der *ikke* er tale om systematiske skævheder i bortfaldet (og dermed heller ikke i de kommuner, vi har opnået svar fra) i de tre kommunebaserede spørgeskemaer. Disse bortfaldsanalyser ses i bilagstabellerne efter disse tekstafsnit, hvor også case-undersøgelsens bortfald er belyst.

KLARGØRING OG ANALYSE AF DATA

Det viste sig i 2004 i de indledende indeksbaserede analyser, at disse analyser blev væsentligt berørt af det samlede bortfald af kommuner. Selvom bortfaldet alt i alt er ganske lille, sammenlignet med andre lignende undersøgelser, får det betydning i indeksbaserede analyser, hvis der fx mangler svar fra direktørerne i et vist antal kommuner, fra sagsbehandlerne i andre kommuner og fra afdelingslederne i atter andre kommuner. Det betød, at en række indekser måtte basere sig på så få kommuner, at det ikke skønnedes at være validt. Vi har derfor også for 2005 rekodet hele datamaterialet for de tre parallelle delundersøgelser med henblik på at eliminere dette problem.

Som nævnt bygger analyserne i afslutningsrapporten dels på landsdækkende data om, hvordan og hvad man plejer at gøre i den enkelte kommune, når man har med børnesager at gøre. Vi bruger case-undersøgelsen til at dokumentere, hvordan den faktiske praksis på

området er. Det gælder spørgsmål som fx, om der i den konkrete sag har været gennemført samtaler med barnet eller den unge, om sagsbehandleren har inddraget personer i barnets eller den unges nærmiljø i løsningen af problemerne, om det tværfaglige udvalgs ekspertise har været anvendt i den konkrete sag, og om det har været besluttet at anvende nye tiltag såsom multisystemisk terapi, praktiktilbud, udslusningsforløb efter anbringelse osv. Case-undersøgelsen kan på den måde fungere som en form for validering af de mere generelle oplysninger om sagsbehandlingen.

Analyserne på kommuneniveau i kapitlerne 4, 5 og 6, som baserer sig på svar fra de tre grupper af administrativt ansatte og ledere i kommunerne, har typisk en form, hvor der redegøres for, hvor stor en del af kommunerne der fx har retningslinjer på et bestemt område, anvender bestemte foranstaltninger eller har en bestemt måde at organisere arbejdet på. Der vil ofte være tale om en registrering af, om kommunerne fx har retningslinjer for bestemte sager, om de har taget bestemte styringsmidler i brug o.l. Det vil sige, hvorvidt kommunerne lever op til formelle indikatorer, fx på øget kvalitet i sagsbehandlingen, på øget kontinuitet i anbringelsen etc. Disse analyser tester således *ikke*, om de pågældende midler faktisk også medfører en øget kvalitet, øget kontinuitet e.l., men udelukkende, om og i hvor varierende grad de valgte styringsredskaber og arbejdsmetoder tages i anvendelse i kommunerne.

Signifikanstest og sandsynlighedsmål

Til brug for analyserne har vi benyttet signifikanstest, som bruges til at vurdere analysernes usikkerhed. Signifikanstesten tester sandsynligheden for, at en hypotese om, at der ingen sammenhæng er mellem to variable (det kaldes nulhypotesen), er sand, ved at sammenligne de indsamlede data med de værdier, som hypotesen forudsiger. Dette forhold udtrykkes ofte i størrelsen p. Jo mindre p er, jo mindre er sandsynligheden for, at nulhypotesen er sand, og at der dermed blot er tale om en statistisk tilfældighed. Og jo sikrere er man omvendt på, at der er tale om en statistisk sammenhæng. Hvis p er tilstrækkelig lille (her $p<0,05$), vil man derfor være tilbøjelig til at forkaste nulhypotesen og altså acceptere, at der er statistisk signifikant sammenhæng mellem to variable.

For signifikanstestene har vi valgt at anvende en generel og konventionel signifikansgrænse på $p<0,05$. Derudover har vi i nogle analyser sat signifikansgrænsen endnu skrappere for at være mere sikre

på, at der ikke er tale om statistiske tilfældigheder. Det gælder følgende signifikansgrænser: Der er en stærk sandsynlighed for, at sammenhængen virkelig eksisterer, når $p<0{,}001$, en middelstærk sandsynlighed, når $0{,}001<p<0{,}01$, og en svag om end signifikant sandsynlighed, når $0{,}01<p<0{,}05$. Enkelte steder refereres der til skærpede signifikanskrav ($p<0{,}0001$), dvs. at sandsynligheden for, at man tager fejl, og at der ikke er en systematisk sammenhæng, er mindre end 1:10.000.

Vi benytter desuden det statistiske mål *gamma* som mål for styrken af sammenhængen mellem variabler. Gamma kan antage værdier mellem 1 og -1. Værdien 1 repræsenterer en perfekt positiv sammenhæng, mens -1 repræsenterer en perfekt negativ sammenhæng mellem to variabler.

I nogle tilfælde foretager vi en vurdering af de enkelte forklarende variablers statistiske indflydelse ved hjælp af målet *odds ratio.*[4] Denne størrelse giver mulighed for at sammenligne de enkelte faktorers statistiske sammenhæng med et bestemt fænomen – uafhængigt af hvor hyppigt de pågældende faktorer forekommer hos de undersøgte børn og familier.[5] Hvis fx odds ratio for en tvangsmæssig foranstaltning er 7,1 for de familier, hvor der forekommer mishandling, har disse familier en 7,1 gange større risiko for, at der gennemføres en tvangsforanstaltning, end de familier, hvor der ikke forekommer mishandling, efter kontrol for øvrige forhold. Odds ratio i den samlede model udtrykker således den pågældende variabels effekt, når der er kontrolleret for de øvrige variabler i modellen.

Odds ratio giver altså mulighed for at sammenligne en række belastningsfaktorers statistiske sammenhæng med en bestemt foranstaltning, uafhængig af om mange eller få er udsat for de pågældende belastninger. Hvis belastningsfaktor A har en odds ratio på 4, mens belastningsfaktor B har en odds ratio på 2, kan man sammenligne disse odds ratios. Faktor A kan imidlertid vise sig at være meget sjælden og kan derfor kun forklare en lille del af det fænomen, der undersøges. Med til en vurdering af de enkelte belastningsfaktorer hører derfor også en angivelse af, hvor mange børn og unge der er udsat for

4. Metoden er udviklet og detaljeret beskrevet af Hosmer & Lemeshow (1989).
5. Når der er tale om relativt sjældne hændelser, tilnærmer odds ratio (OR) sig den relative risiko (RR), jf. Hosmer & Lemeshow (1989).

den pågældende belastning. Af den grund er belastningens udbredelse også angivet i de tabeller, hvor odds ratio-målet bruges.

Der vil være en usikkerhed forbundet med estimationen af odds ratio for de forskellige forklarende variabler, ligesom det er tilfældet med signifikanstest. Derfor er der angivet sikkerhedsgrænser (95 pct., hvilket svarer til $p<0,05$) for de pågældende estimater i tabellerne nedenfor. Sikkerhedsgrænserne angiver, at den sande værdi for det pågældende estimat for odds ratio med 95 pct.s sikkerhed vil ligge inden for de angivne grænser.

Der kan opstå problemer ved relativt små datamaterialer, fx ved at nogle variabler enten er meget sjældne eller meget hyppige hændelser, hvilket resulterer i relativt høj usikkerhed. Relativt store usikkerhedsmomenter afslører sig ved forholdsvis brede sikkerhedsintervaller for de estimerede odds ratios. Læseren kan ved selvsyn undersøge problemernes omfang i de nedenstående tabeller, hvor 95 pct.s sikkerhedsgrænserne er angivet. Man kan således se, at når det drejer sig om sjældne begivenheder, resulterer det i relativt brede sikkerhedsintervaller.

Faktoranalyse og regressionsanalyse

I nogle kapitler benytter vi faktoranalyse til at organisere og systematisere de mange data. En faktoranalyse kan lidt forenklet formuleret vise, om svarene på fx ti spørgsmål om anvendelse af bestemte retningslinjer i virkeligheden dækker over to eller flere bagvedliggende dimensioner, fx at kommunerne fordeler sig i to grupper: Én gruppe, der primært har mundtlige retningslinjer, og én gruppe, der primært har skriftlige retningslinjer på et område.

Desuden benytter vi regressionsanalyse i afslutningsrapporten. Regressionsanalyserne bruger vi i analysen af, hvilke af en lang række faktorer/baggrundsforhold, der påvirker sagsbehandlernes adfærd, når vi udskiller denne adfærd i henholdsvis sagsbehandlerens møde med borgerne og graden af systematisk og opfølgning (kapitel 5). Regressionsanalysen har den fordel, at den på en gang kan håndtere analysen af mange forskellige variabler, som man har en hypotese om kan påvirke et bestemt fænomen, her sagsbehandleradfærden. Til gengæld giver regressionsanalysen ikke noget bud på, hvad vej eventuelle sammenhænge går, ligesom det er evaluatorernes opgave at komme med bud på, hvad de fundne sammenhænge dækker over.

Uddybende bortfaldsanalyse på de kommunebaserede spørgeskemaer

Bilagstabel 2.3

Bortfaldsanalyse for skemaet til sagsbehandlere (us88683).

	Inter-viewet	Interview ikke opnået	P-værdi
Andel børn, som er indvandrere eller efterkommere fra tredjelande (pct.)[1]	5,28	4,4	0,092[6]
Andel anbragte børn (pct.)[2]	0,98	1,07	0,214
Andel børn med forebyggende foranstaltninger (pct.)[2]	1,24	1,25	0,912
Andel problembørn (pct.)[3]	2,21	2,32	0,411
Erhvervsfrekvens (pct.)[4]	75,71	75,49	0,737
Udgifter til anbringelser og foranstaltninger pr. problembarn (kr.)[3]	302,66	294,51	0,682
Kommunens beskatningsgrundlag i forhold til indbyggertallet (1.000 kr.)[5]	173,93	172,38	0,567
Procentgrundlag	217	54	

Kilde: Danmarks Statistik: Bistand til børn og unge, 2004.

1) En indvandrer er en person født i udlandet af udenlandske forældre. En efterkommer er en person født i Danmark af forældre, hvoraf ingen er danske statsborgere født i Danmark. Tredjelande omfatter lande uden for Norden, EU og Nordamerika. Andelen angår 0-17-årige.

2) 0-17-årige.

3) Med problembørn henvises der til 0-17-årige, som enten er anbragt eller underkastet forebyggende foranstaltninger.

4) Andelen af beskæftigede i den erhvervsaktive alder, dvs. 16-66 år.

5) Kommunens samlede personindkomst i forhold til antallet af indbyggere. Personindkomst omfatter primærindkomst og overførselsindkomst bortset fra boligstøtte og børnetilskud.

6) T-test baseret på Cochran og Cox' approksimation, som tager højde for, at variansen ikke er ens på tværs af grupperne.

Bilagstabel 2.4

Geografisk bortfaldsanalyse for skemaet til sagsbehandlere (us88683).

	Interviewet	Interview ikke opnået
Hovedstaden (København, Frederiksberg, Gentofte)	1,4	0,0
Hovedstadens forstæder	7,0	3,7
Kommuner i hovedstadsregionen med byer over 10.000 indbyggere	4,6	3,7
Øvrige kommuner i hovedstadsregionen	6,0	9,3
Bykommuner med mere end 100.000 indbyggere	1,4	0,0
Bykommuner med 40.000-99.999 indbyggere	1,8	3,7
Bykommuner med 20.000-39.999 indbyggere	5,5	1,9
Bykommuner med 10.000-19.999 indbyggere	7,4	5,6

Over 50 pct. af befolkningen i bymæssig bebyggelse	44,7	53,7
33,33-49,99 pct. af befolkningen i bymæssig bebyggelse	2,3	0,0
Under 33,33 pct. af befolkningen i bymæssig bebyggelse	0,0	0,0
Ingen bymæssig bebyggelse	18,0	18,5
I alt	100,1	100,1
Procentgrundlag	217	54

Note: Test af forskel (Pearsons chi^2). P-værdi 0,718.
Kilde: Danmarks Statistik: Bistand til børn og unge, 2004.

Bilagstabel 2.5

Bortfaldsanalyse for skemaet til afdelingsledere (us88684).

	Inter-viewet	Interview ikke opnået	P-værdi
Andel børn, som er indvandrere eller efterkommere fra tredjelande (pct.)[1]	5,38	4,31	0,083
Andel anbragte børn (pct.)[2]	1,00	0,99	0,911[6]
Andel børn med forebyggende foranstaltninger (pct.)[2]	1,21	1,33	0,128
Andel problembørn (pct.)[3]	2,21	2,32	0,397[6]
Erhvervsfrekvens (pct.)[4]	75,79	75,30	0,419
Udgifter til anbringelser og foranstaltninger pr. problembarn (kr.)[3]	304,39	291,21	0,470
Kommunens beskatningsgrundlag i forhold til indbyggertallet (1.000 kr.)[5]	174,96	169,70	0,0073[6]
Procentgrundlag	202	69	

Kilde: Danmarks Statistik: Bistand til børn og unge, 2004.

1) En indvandrer er en person født i udlandet af udenlandske forældre. En efterkommer er en person født i Danmark af forældre, hvoraf ingen er danske statsborgere født i Danmark. Tredjelande omfatter lande uden for Norden, EU og Nordamerika. Andelen angår 0-17-årige.
2) 0-17-årige.
3) Med problembørn henvises der til 0-17-årige, som enten er anbragt eller underkastet forebyggende foranstaltninger.
4) Andelen af beskæftigede i den erhvervsaktive alder, dvs. 16-66 år.
5) Kommunens samlede personindkomst i forhold til antallet af indbyggere. Personindkomst omfatter primærindkomst og overførselsindkomst bortset fra boligstøtte og børnetilskud.
6) T-test baseret på Cochran og Cox' approksimation, som tager højde for, at variansen ikke er ens på tværs af grupperne.

Bilagstabel 2.6

Geografisk bortfaldsanalyse for skemaet til afdelingsledere (us87514).

	Interviewet	Interview ikke opnået
Hovedstaden (København, Frederiksberg, Gentofte)	1,5	0,0
Hovedstadens forstæder	7,9	1,5

Kommuner i hovedstadsregionen med byer over 10.000 indbyggere	5,5	1,5
Øvrige kommuner i hovedstadsregionen	6,9	5,8
Bykommuner med mere end 100.000 indbyggere	1,5	0,0
Bykommuner med 40.000-99.999 indbyggere	2,0	2,9
Bykommuner med 20.000-39.999 indbyggere	5,5	2,9
Bykommuner med 10.000-19.999 indbyggere	8,9	1,5
Over 50 pct. af befolkningen i bymæssig bebyggelse	40,6	63,8
33,33-49,99 pct. af befolkningen i bymæssig bebyggelse	1,5	2,9
Under 33,33 pct. af befolkningen i bymæssig bebyggelse	0,0	0,0
Ingen bymæssig bebyggelse	18,3	17,4
I alt	100,1	100,2
Procentgrundlag	202	69

Note: Test af forskel (Pearsons chi^2). P-værdi: 0,051.
Kilde: Danmarks Statistik: Bistand til børn og unge, 2004.

Bilagstabel 2.7

Overdækning og bortfaldsfejl ved case-undersøgelsen i 2004 og 2005.

	Påbegyndt 1998 Undersøgt 2004	Påbegyndt 2001 Undersøgt 2004	Alle undersøgt 2004	Alle Undersøgt 2005
Rammepopulation	896	1.185	2.081	1.054
- Overdækning (uden for populationen)	-305	-131	-436	-435
Survey-udvalg	591	1.054	1.645	619
- Bortfald	-132	-464	-596	-165
Analyseudvalg	459	590	1.049	454
Analyseudvalgs andel af survey-udvalg i pct.	77	56	63	73

Note: Efter afslutningen af dataindsamlingen i 2004 var der indkommet 1.049 udfyldte skemaer, der kunne indgå i analyseudvalget, efterfølgende modtog vi 5-6 ekstra skemaer, som blev inddateret og anvendt som udgangspunkt for dataindsamlingen i undersøgelsen i 2005.

Vi måtte forvente at en stor del af dem, der blev undersøgt i 2004, efterhånden måtte falde for aldersgrænsen, og sagen måtte være afsluttet. Ud af de 1.054 sager blev det oplyst, at 37 pct. (dvs. 391 sager) var afsluttet. Og en del af de sager, hvor bortfaldsårsagen ikke var oplyst (i alt 148 sager) kan omfatte en del afsluttede sager. Når man ser på aldersfordelingen for bortfaldet, understøttes denne hypotese, idet der er relativt mange i bortfaldet af unge, som er over 18 år. Dette understøtter en antagelse om, at der i bortfaldet gemmer sig en relativt stor del sager som er afsluttet, men dette er blot ikke blevet meddelt videre til

Socialforskningsinstituttet, således at det kan indgå i undersøgelsens opgørelse. Hvis dette var blevet meddelt, havde besvarelsesprocenten været højere end 73 pct.

Bilagstabel 2.8

Aldersfordeling i bortfaldet sammenlignet med opnåede besvarelser ved case-undersøgelsen i 2005.

Aldersfordeling:	Ikke opnået besvarelse	Opnået besvarelse	I alt	Opnåelses-procent
14-årige og derunder	44	244	288	85
15-18-årige	41	127	168	76
19 år og derover	79	71	150	47
Uoplyst alder	1	12	13	-
I alt	165	454	619	-

Note: Der er en statistisk signifikant underrepræsentation blandt de over 18-årige (P<0,0001).

BILAGSMATERIALE TIL KAPITEL 4

Bilagstabel 4.1

Hvor ofte har du samtale med barnet/den unge selv i forbindelse med følgende foranstaltninger sammenlignet med før 1. juli 2004? Procent.

	Meget sjældnere		Sjældnere		Hverken sjældnere eller oftere		Oftere		Meget oftere	
	ST	OP	ST	OP	ST	OP	ST	OP	ST	OP
Økonomisk støtte	2	3	3	1	80	87	13	8	1	1
Konsulentbistand	1	2	2	1	65	79	29	17	3	2
Hjemme-hos	1	1	2	1	64	78	31	18	2	2
Familiebehandling	0	1	1	1	61	77	34	19	4	2
Forældre/barn-anbringelse	0	1	0	1	61	76	29	18	10	5
Aflastningsordning	0	0	0	1	45	57	43	34	12	8
Personlig rådgiver for barnet	0	0	0	1	50	57	36	35	14	8
Fast kontaktperson for barnet	1	0	0	1	44	52	42	39	14	8
Anbringelse uden for hjemmet	0	0	0	0	43	53	35	33	22	14
Praktiktilbud	0	1	1	1	52	61	32	30	15	7

Note: ST = inden/ved start af foranstaltning. OP = ved ophør af foranstaltning.
Kilde: Skema til sagsbehandlere, 2005: N = 214-218.

Bilagstabel 4.2

I hvor høj grad påvirker kommunens eventuelle skriftlige retningslinjer og/eller principper dit praktiske arbejde med sager med børn og unge med særlige behov med hensyn til inddragelse af børn/unge i sagerne.

	Procent
Mindre i 2005 end i 2004	29
Lige så meget/lidt i 2005 som i 2004	35
Mere i 2005 end i 2004	36
I alt	100
Sig. forskellig fra 0?	Nej

Kilde: Skema til sagsbehandlere. N = 185.

Bilagstabel 4.3

Kommunernes implementering af administrative forhold, der menes at styrke kommunens fokus på inddragelse af personer i barnets/den unges nærmiljø.

	Bevægelse fra ja i 2004 til nej 2005	Ingen bevægelse	Bevægelse fra nej i 2004 til ja I 2005	Sig. forskellig fra 0?
Har kommunen en skriftligt udformet politik inden for følgende område: at fremme inddragelse af familie og netværk?[1]	11	70	19	Nej
Har du undersøgt eller fået undersøgt, hvorvidt kommunens indsats over for børn og unge med særlige behov har ændret sig på følgende områder: arbejdet med forebyggende indsats i nærmiljøet?[2]	21	66	14	Nej

1) Skema til afdelingsleder. N = 167.
2) Skema til socialdirektør. N = 166.

Bilagstabel 4.4

I hvor høj grad påvirker kommunens retningslinjer for, hvordan tidlige tegn på mistrivsel opspores, dit praktiske arbejde med sager med børn og unge med særlige behov?

	Procent
Mindre i 2005 end i 2004	30
Uændret	36
Mere i 2005 end i 2004	34
I alt	100
N	83
Er forskellen signifikant?	Nej

Kilde: Skema til sagsbehandlere.

Bilagstabel 4.5

Hvor ofte er følgende ting beskrevet i handleplanen i sager med utilpassede unge sammenlignet med før 1. juli 2004?

	Andel kommuner, der oftere eller meget oftere end i 2004 beskriver det nævnte punkt (pct.)	N
Formål med handleplan	30,0	92
Den nødvendige indsats for at nå målet	33,5	92
Forventet varighed af indsatsen	36,0	92
Særlige forhold ved barnet/den unge	32,5	92

Kilde: Skema til sagsbehandlere.

Bilagstabel 4.6

I hvor høj grad påvirker kommunens skriftlige retningslinjer og/eller principper dit praktiske arbejde med sager med børn og unge med særlige behov inden for samarbejde med unge om efterværn?

	Procent
Mindre i 2005 end i 2004	30
Uændret	42
Mere i 2005 end i 2004	28
I alt	100
N	83
Er forskellen signifikant?	Nej

Kilde: Skema til sagsbehandlere.

Bilagstabel 4.7

Hvor stor effekt mener du, at udarbejdelsen af en handleplan har for efterværnsindsatsen generelt? Procent.

	2005	2004
Meget stor positiv effekt	12	11
Stor positiv effekt	53	51
Hverken stor eller lille positiv effekt	20	24
Lille positiv effekt	10	6
Meget lille/ingen positiv effekt	1	1
Ved ikke	4	7
N	216	218

Kilde: Skema til sagsbehandlere.

Bilagstabel 4.8

Hvor stor positiv effekt vurderer du, det har for forældrene, at de tildeles en støtteperson under deres barns anbringelse? Procent.

	2005 (pct.)	2004 (pct.)
Meget stor positiv effekt	8	9
Stor positiv effekt	48	36
Hverken stor eller lille positiv effekt	18	19
Lille positiv effekt	13	15
Meget lille/ingen positiv effekt	4	8
Ved ikke	8	13
I alt	99	100
N	215	218

Kilde: Skema til sagsbehandlere

Bilagstabel 4.9

Hvor ofte burger du den tværfaglige gruppe i forbindelse med vanskelige sager med børn og unge med særlige behov sammenlignet med før 1. juli 2004? Procent.

Meget sjældnere	Sjældnere	Hverken sjældnere eller oftere	Oftere	Meget oftere
4	2	67	17	11

Kilde: Skema til sagsbehandlere N = 176.

Bilagstabel 4.10

Antallet af angivne former for supervision, som sagsbehandlerne har adgang til. Procent.

	Procent
Færre former for supervision i 2005 end i 2004	28
Det samme antal supervisionsformer i 2005 som i 2004	41
Flere former for supervisionsformer i 2005 end i 2004	31
I alt	100
Sig forskellig fra 0	Nej

Kilde: Skema til sagsbehandlere. N = 185.

Bilagstabel 4.11

Rangordning af evalueringsemner i henholdsvis 2004- og 2005-undersøgelsen.

Prioritering	2004-undersøgelsen	2005-undersøgelsen
1. prioritering	Samarbejdet med det pædagogiske og socialpædagogiske netværk i kommunen	Sagsbehandlingens kvalitet
2. prioritering	Sagsbehandlingens kvalitet	Samarbejdet internt i afdelingen
3. prioritering	Samarbejdet med det sundhedsfaglige netværk i kommunen	Samarbejdet internt i forvaltningen
4. prioritering	Samarbejdet internt i afdelingen	Samarbejdet med det pædagogiske og socialpædagogiske netværk i kommunen
5. prioritering	Udviklingen i kommunens indsats over for børn og unge med særlige behov	Samarbejdet med det sundhedsfaglige netværk i kommunen
6. prioritering	Samarbejdet internt i forvaltningen	Udviklingen i kommunens indsats over for børn og unge med særlige behov
7. prioritering	Kortsigtede effekter for de berørte børn	Kortsigtede effekter for de berørte børn
8. prioritering	Samarbejdet med leverandører af andre ydelser end anbringelse	Samarbejdet med leverandører af andre ydelser end anbringelse
9. prioritering	Samarbejdet med amtet	Langsigtede effekter for de berørte børn
10. prioritering	Samarbejdet med anbringelses-steder	Andet
11. prioritering	Brugertilfredshed	Samarbejdet med amtet
12. prioritering	Andet	Brugertilfredshed
13. prioritering	Langsigtede effekter for de berørte børn	Samarbejdet med anbringelsessteder

Kilde: Skema til afdelingsledere. 2004:N = 199. 2005: N = 202.

TEMA: FULDBYRDELSE AF TVANGSMÆSSIGE FORANSTALTNINGER

Med vedtagelsen af lov nr. 466 blev der reelt ikke ændret noget i forhold til kommunernes muligheder for at fuldbyrde tvangsmæssige foranstaltninger. Loven rummede med andre ord blot en klargøring af den eksisterende retstilstand. Denne klargøring gik blandt andet ud på at præcisere, at kommunen mod behørig legitimation, men uden retskendelse, har adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig med henblik på at eftersøge og medtage et barn eller en ung i forbindelse med gennemførelsen af de ovenfor nævnte tvangsmæssige foranstaltninger. Desuden blev det præciseret, at politiet kan yde kommunen bistand i forbindelse hermed, hvis det skønnes nødvendigt.

Da der således ikke er tale om indførelse af en ny praksis, men derimod om en præcisering af gældende retstilstand, har spørgsmålet om fuldbyrdelse af tvangsmæssige foranstaltninger ikke været genstand for omfattende analyser i denne evaluering. Spørgsmålet om, hvor ofte de

sociale myndigheder i konkrete sager anvender muligheden for tvangsmæssig fuldbyrdelse af foranstaltninger, er allerede behandlet i kapitel 3. Vi vil derfor her kun kort berøre den generelle brug af tvangsmæssig fuldbyrdelse, da der, som det fremgår nedenfor, er tale om foranstaltninger, som anvendes i så få sager – og i relativt få kommuner – at det ikke giver mening at analysere statistisk på dem.

Omfang af brugen af tvangsmæssige foranstaltninger

Brugen af tvangsmæssige foranstaltninger er meget begrænset, som det fremgår af bilagstabel 4.12. Kun 24 kommuner (godt 10 pct. af de adspurgte) har fået adgang til en forældremyndighedsindehavers bolig mindst en gang i løbet af 2004 for at medtage et barn med henblik på fuldbyrdelse af tvangsmæssige foranstaltninger.

Bilagstabel 4.12

Hvor mange gange har I i kommunen i løbet af hele 2004 fået adgang til en forældremyndighedsindehavers bolig for at medtage et barn med henblik på fuldbyrdelse af tvangsmæssige foranstaltninger?

	Antal svar (absolutte tal)
0	171
1	16
2	5
3	2
9	1
I alt	195

Kilde: Skema til afdelingsledere.

Tilsvarende kan vi se af bilagstabel 4.13, at 30 kommuner (godt 15 pct.) i 2004 har benyttet sig af muligheden for at bruge politi i forbindelse med fuldbyrdelse af tvangsmæssige foranstaltninger. Størstedelen af de 30 kommuner har kun gjort brug af denne mulighed en enkelt gang.

Bilagstabel 4.13

Hvor mange gange har I i kommunen i løbet af hele 2004 brugt politi i forbindelse med fuldbyrdelse af tvangsmæssige foranstaltninger?

	Antal svar (absolutte tal)
0 gange	166

1 gang	23
2 gange	2
3 gange	2
5 gange	1
9 gange	2
I alt	196

Kilde: Skema til afdelingsledere.

Ved denne anden dataindsamling har vi spurgt til, om kommunerne har ændret administrative retningslinjer siden sidste dataindsamling i forhold til, hvordan kommunen får adgang til en bolig i forbindelse med tvangsfjernelse. 6 pct. besvarer dette bekræftende. 15 pct. har foretaget ændringer i deres administrative retningslinjer siden sidste dataindsamling i forhold til brugen af politi i forbindelse med tvangsfjernelse.

BILAGSMATERIALE TIL KAPITEL 5

Bilagstabel 5.1

Operationalisering af variable til måling af ”mødet med borgerne”.

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Hvor uformel, fleksibel, rådgivende, tillidsfuld og personlig sags-behandlerstilen er	Overvej venligst de nedenfor opstillede begrebspar, og sæt kryds ved det tal, der kommer tættest på din generelle måde at handle på i dit arbejde med sager med børn og unge med særlige behov: • Bruger trusler om sanktioner vs. undgår trusler om sanktioner • Håndhævelse via de formelle regler vs. håndhævelse via holdnings-påvirkning/forhandling • Skriftlig kommunikation vs. mundtlig kommunikation • Konsekvent vs. fleksibel • Ikke personlig vs. personlig • Ikke rådgivende vs. rådgivende • Striks vs. lempelig • Skeptisk vs. tillidsfuld	Svarkategorierne er en skala, hvor de nævnte standpunktspar er hvert sit endepunkt. Skalaen går fra 1 til 5. Førstnævnte standpunkt har værdien 1, mens sidstnævnte har værdien 5
Hyppigheden af inddragelse	Hvor ofte inddrager du barnet/den unge selv	Skala fra ”I ingen/en lille

af de berørte børn/unge i forbindelse med en §38-undersø-gelse	ved en § 38-undersøgelse? • 3-6-årige • 7-11-årige • 12-14-årige • 15-17-årige	del af sagerne" til "I alle/langt de fleste sager" (1-5).
Hyppigheden af samtale med berørte barn ved starten af en foranstaltning	Hvor ofte har du en samtale med barnet/den unge selv inden/ved starten af følgende foranstaltninger? • Konsulentbistand • Hjemme-hos • Familiebehandling • Forældre/barn-anbringelse • Aflastningsordning • Personlig rådgiver for barnet • Fast kontaktperson for barnet • Økonomisk støtte • Anbringelse uden for hjemmet • Praktiktilbud	Skala fra "I ingen/en lille del af sagerne" til "I alle/langt de fleste sager" (1-5).
Hyppigheden af samtale med berørte barn ved ophør af foranstaltning	Hvor ofte har du en samtale med barnet/den unge selv inden/ved starten af følgende foranstaltninger? • Konsulentbistand • Hjemme-hos • Familiebehandling • Forældre/barn-anbringelse • Aflastningsordning • Personlig rådgiver for barnet • Fast kontaktperson for barnet • Økonomisk støtte • Anbringelse uden for hjemmet • Praktiktilbud	Skala fra "I ingen/en lille del af sagerne" til "I alle/langt de fleste sager" (1-5).
Hyppighed af inddragelse af ikke-professionelle personer fra barnets nærmiljø	Hvor ofte inddrager du følgende personer i barnets/den unges nære miljø i udredningen/behandlingen af problemer med barnet? • Samværsforælder (den forælder, som evt. ikke har forældremyndigheden) • Bedsteforældre, mors side • Bedsteforældre, fars side • Søskende til barnet/den unge • Onkler/tanter og anden familie • Nære venner/omgangskreds	Skala fra "I ingen/en lille del af sagerne" til "I alle/langt de fleste sager" (1-5).
Hyppighed af inddragelse af professionelle personer fra barnets nærmiljø	Hvor ofte inddrager du følgende personer i barnets/den unges nære miljø i udredningen/behandlingen af problemer med barnet? • Skolelærere/pædagoger • Fritidsledere	Skala fra "I ingen/en lille del af sagerne" til "I alle/langt de fleste sager" (1-5).
Hyppighed af underretning	Hvor ofte har du selv kontaktet en anden	Skala fra "I ingen/en lille

af tilflytningskommune	kommune i sager med børn og unge med særlige behov, hvor en familie er flyttet fra din kommune til en anden?	del af sagerne" til "I alle/langt de fleste sager" (1-5)
Brugen af efterværn	Hvor ofte har du udarbejdet en handleplan forud for ophøret af anbringelsen med angivelse af, hvilken form for støtte og vejledning der skal ydes til den unge? • Minimum 6 måneder før ophør • Mindre end 6 måneder før ophør	Skala fra "I ingen/en lille del af sagerne" til "I alle/langt de fleste sager" (1-5)
Fast procedure for, hvad der sker ved ophør af foranstaltning for unge i 17-18-års-alderen	Har kommunen en fast procedure for, hvad der skal ske ved ophør af en foranstaltning/anbringelse for unge i 17-18-års-alderen?	Ja (1) eller nej (0)
Hyppigheden af tildeling af støtteperson til forældre under deres barns anbringelse	Hvor ofte bruger du følgende foranstaltninger? • Støtteperson til forældre under barnets/den unges anbringelse	Skala fra "I ingen/en lille del af sagerne" til "I alle/langt de fleste sager" (1-5)
Ventetiders længde	Hvor lang ventetid vil du vurdere, der er i gennemsnit på følgende foranstaltninger i din kommune? • Aflastningsordning • Familiepleje • Amtslig døgninstitution • Opholdssted • Forældre/barn-anbringelse • Konsulentbistand • Personlig rådgiver • Fast kontaktperson • Praktiktilbud • Kost/efterskole • Hybel/eget værelse • Hjemme-hos • Familiebehandling • MST	Skala fra "Under 1 uge" til "Over seks måneder" (1-6)
Hyppigheden af genanbringelse/ ændring af anbringelsessted	Hvor ofte sker følgende i anbringelsessager, hvor du har været/ er sagsbehandler? • Genanbringelse af barnet/den unge efter hjemgivelse • Flytning fra et anbringelsessted til et andet med accept • Flytning fra et anbringelsessted til et andet uden accept	1= "I alle/langt de fleste sager" 0= Sjældnere end "I alle/langt de fleste sager"

Bilagstabel 5.2

Operationalisering af variable til måling af "systematik og opfølgning".

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Hvor ofte mål med foranstaltning angives skriftligt	Hvor ofte angiver du skriftligt, i sager med børn og unge med særlige behov, hvilket mål der søges opnået med den valgte indsats?	Skala fra "I ingen/en lille del af sagerne" til "I alle/langt de fleste sager" (1-5)
Hvor ofte den tværfaglige gruppe anvendes i forbindelse med vanskelige sager	Hvor ofte har du brugt den tværfaglige gruppe i forbindelse med vanskelige sager med børn og unge med særlige behov?	Skala fra "I ingen/en lille del af sagerne" til "I alle/langt de fleste sager" (1-5)
Hvorvidt sagsbehandlerne oplever, at der sjældent er tid til at følge op på sagerne	"Der er så mange nye og gamle sager at tage fat på, at der sjældent bliver tid til at følge op på sagerne!"	Skala fra "Meget uenig" til "Meget enig" (1-5)

Bilagstabel 5.3

Operationalisering af variable til måling af ledelsesværktøjer med rod i tanker om værdibaseret ledelse.

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Hyppigheden af aktiviteter vedrørende vidensdeling og værdiopbygning	Hvor ofte har I i Børn og Ungeafdelingen følgende aktiviteter med sagsbehandlerne? • Halv-, hel eller flerdagsseminar, hvor kommunens principper for sagsbehandling af børn og unge-sager diskuteres • Øvelser, hvor man i fællesskab diskuterer, hvad god sagsbehandling er i relation til en række fiktive eller faktiske sager • Seminarer eller "gå hjem-møder", hvor eksterne fagpersoner holder foredrag • Møder, hvor I sammenligner og diskuterer indsatsens form og indhold på en håndfuld sager, der mht. problemets karakter er sammenlignelige	Skala fra "Aldrig" til "Ca. en gang om ugen" (1-6)
Gennemførelse af en værdiproces	Har I haft en såkaldt værdiproces omkring forvaltningens arbejde med børn og unge med særlige behov –	0 = nej 1 = ja

	dvs. en proces, hvor man gennem seminarer, møder og forskellige øvelser har søgt at sætte fokus og ord på, hvad der er forvaltningens bærende værdier for arbejdet med børn og unge med særlige behov?	
Eksistensen af et værdisæt	Har I i Børn og Unge-afdelingen udarbejdet et værdisæt for forvaltningens arbejde med børn og unge med særlige behov?	0 = nej 1 = ja
Styrken af en fælles platform af værdier	I hvor høj grad opgaver du, at der blandt medarbejderne i Børn og Unge-afdelingen er en fælles platform af værdier og principper, som styrer det daglige arbejde og den enkelte sagsbehandling?	Skala fra "I meget lav grad" til "I meget høj grad" (1-5)
Eksistens af virksomhedsplan	Har Socialudvalget stillet krav om, at forvaltningen løbende udarbejder en såkaldt virksomhedsplan indeholdende forvaltningens målsætninger for det kommende års arbejde?	0 = nej 1 = ja

Bilagstabel 5.4

Operationalisering af variable til måling af ledelsesværktøjer med rod i tanker om New Public Management.

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Eksistensen af skriftlige politiske målsætninger/ servicemål	Har Socialudvalget formuleret et eller flere sæt af skriftlige politiske målsætninger/servicemål for kommunes indsats over for børn og unge med særlige behov?	0 = Nej 1 = ja
Eksistensen af mål- og resultatkrav til forvaltningen	Har Socialudvalget formuleret et sæt af mål- og resultatkrav til forvaltningen i børnesager? (Med mål og resultatkrav menes et nedskrevet sæt af krav til forvaltningens arbejde eller til effekten heraf, som udvalget ønsker, forvaltningen gennemfører over en nærmere specificeret periode)	0 = nej 1 = ja
Eksistensen af skriftlige adm. retningslinjer	Er der i kommunens Socialforvaltning formuleret et eller flere sæt af skriftlige administrative retningslinjer for sagsbehandlernes arbejde med børn og unge	0 = nej 1 = ja

	med særlige behov? (Med administrative retningslinjer menes såvel retningslinjer som kvalitetsmål og servicestandarder)	
"Styrken" af Ny Løn-aftale m. sagsbehandlerne	Hvilke af følgende kriterier for tildeling af Ny Løn indgår i Ny Løn-aftalen mellem kommunens og sagsbehandlere med ansvar for sager med børn og unge med særlige behov? • Bidrag til øget internt samarbejde med de øvrige sagsbehandlere • Bidrag til øget internt samarbejde med øvrige dele af kommunen • Bidrag til øget eksternt samarbejde med de lokale fag- og ressourcepersoner • Bidrag til øget eksternt samarbejde med amtslige og nationale aktører • God til at inddrage de berørte børn og/eller forældre • Høj kvalitet i sagsbehandlingen • God til at skabe kontinuitet og stabilitet i barnets liv • Bidrag til højnelse af kommunens generelle vidensniveau på børn og unge-området • Andet	0 = nej 1 = ja Svarene på de enkelte undervariable er lagt sammen, hvorfor svarmulighederne teoretisk set danner en skala gående fra 0 til 9
"Omfanget/styrken" af evalueringstradition	Sumindex over følgende variable: "Hvilke af følgende emner indgik i en eller flere af de evalueringer, som I har fået foretaget inden for de sidste fem år?" • Brugertilfredshed • Kortsigtede effekter • Langsigtede effekter • Udviklingen i kommunens indsats over for børn og unge, i form af fx hvor tidligt indsatsen forekommer, brugen af efterværn, brugen af tvangsfjernelse etc. • Sagsbehandlingens kvalitet • Samarbejdet internt i afdelingen • Samarbejdet i forvaltningen • Samarbejdet med amtet • Samarbejdet med det sundhedsfaglige netværk • Samarbejdet med det pædagogiske og socialpædagogiske netværk i kommunen • Samarbejdet med anbringelsessteder • Samarbejdet med leverandører af andre ydelser end anbringelse	0 = nej 1 = ja Svarene på de enkelte undervariable er lagt sammen, hvorfor svarmulighederne teoretisk set danner en skala gående fra 0 til 12

Hvor hyppigt afdelingslederen får statistiske opgørelser vedrørende økonomiske forhold	Hvor ofte får du/laver du statistiske opgørelser over følgende forhold vedrørende kommunens arbejde m. børn og unge m. særlige behov? • Økonomi • Antal anbringelser i familiepleje • Antal anbringelser på døgninstitution • Antallet af genanbringelser • Antal aftaler om efterværn for klienter, der fylder 18 år	Skala fra ”Aldrig/sjældnere end en gang om året” En eller flere gang om ugen” (1-5) Den gennemsnitlige score er efterfølgende udregnet
Hvor hyppigt afdelingslederen får statistiske opgørelser vedrørende det socialpædagogiske arbejde	Hvor ofte får du/laver du statistiske opgørelser over følgende forhold vedrørende kommunens arbejde m. børn og unge m. særlige behov? • Antal udarbejdede handlingsplaner i forhold til antal sager • Antallet af interview med berørte børn set i forhold til antal sager • Antallet af samtaler med berørte forældre set i forhold til antal sager • Sagsbehandlernes tidsforbrug • Hvordan sagsbehandlernes tidsforbrug er fordelt på forskellige typer af opgaver • Det samlede antal af underretninger om problemer m. børn/unge • Den forebyggende indsats	Skala fra ”Aldrig/sjældnere end en gang om året” En eller flere gang om ugen” (1-5) Den gennemsnitlige score er efterfølgende udregnet
Eksistensen af kvalitetssikrings-standarder	Der eksisterer kvalitetsstandarder, som sagsbehandlerne skal bruge, når de behandler en sag	0 = nej 1 = ja

Bilagstabel 5.5

Operationalisering af variable til måling af ledelsesstil

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Hvor uddelegerende og inkluderende afdelingslederens stil er	Enigheden i følgende påstande: • "Jeg uddelegerer generelt mange beslutninger til mine medarbejdere" vs. "Jeg uddelegerer generelt ikke særlig mange beslutninger til mine medarbejdere" • "Jeg er god til at bede medarbejdere om at løse forskellige opgaver" vs. "Jeg gør ofte tingene selv" • "Jeg stoler fuldt ud på mine medarbejderes faglige dømmekraft" vs. "Jeg er skeptisk over for mine medarbejderes faglige dømmekraft" • "Jeg inddrager i høj grad mine medarbejdere i de forskellige beslutninger" vs. "Jeg træffer som regel de fleste beslutninger selv"	Skala fra "1 = Meget enig i anden påstand" til "5 = Meget enig i første påstand" (altså skala gående fra 1-5) Den gennemsnitlige score er efterfølgende udregnet
Afdelingsleders tidsforbrug på forhold af ekstern karakter	Hvor meget af din tid i gennemsnit i løbet af en uge skønner du, foregår i direkte eller indirekte samspil med følgende personer eller typer af opgaver? • Lokalpolitikerne • Eksterne aktører uden for kommunen • Eksterne aktører inden for kommunen	Skala fra "Under ½ time om ugen i gennemsnit" til "Over fire timer om ugen i gennemsnit" (1-5) Den gennemsnitlige score er efterfølgende udregnet
Afdelingsleders tidsforbrug på interne økonomiske og organisatoriske forhold	Hvor meget af din tid i gennemsnit i løbet af en uge skønner du, foregår i direkte eller indirekte samspil med følgende personer eller typer af opgaver? • Økonomistyring • Organisationsplanlægning, arbejdsfordeling og personaleledelse	Skala fra "Under ½ time om ugen i gennemsnit" til "Over fire timer om ugen i gennemsnit" (1-5) Den gennemsnitlige score er efterfølgende udregnet
Afdelingsleders tidsforbrug på intern faglig sparring	Hvor meget af din tid i gennemsnit i løbet af en uge skønner du, foregår i direkte eller indirekte samspil med følgende personer eller typer af opgaver?	Skala fra "Under ½ time om ugen i gennemsnit" til "Over fire timer om ugen i gennemsnit" (1-5)

	• Faglig sparring af sagsbehandlere med sager vedrørende børn og unge – herunder sagsbehandling i f.b.m. komplicerede sager.	
Hvor økonomisk og overordnet planlæggende afdelingslederen vurderer ledelsesstil til at være	Enigheden i følgende påstand: • "Jeg mener, at mine primære opgaver er af administrativ, økonomisk og planlægningsmæssig karakter" vs. " Jeg mener, mine primære opgaver er at varetage opgaver af social-faglig karakter"	Skala fra "1 = Meget enig i anden påstand" til "5= Meget enig i første påstand" (altså skala gående fra 1-5)
Hvor kreativ og regelfortolkende afdelingslederen kan finde på at være	Enigheden i følgende påstand: • "Jeg er meget regelorienteret" vs. "Jeg kan finde på at fortolke et par regler lidt kreativt for at opnå resultater"	Skala fra "1 = Meget enig i første påstand" til "5 = Meget enig i anden påstand" (altså skala gående fra 1-5)

Bilagstabel 5.6

Operationalisering af variable til måling af organisatorisk indretning.

Anvendt variabel	Undervariable	Svarmulighed
Eksistensen af supervision	Er der til dit arbejde med sager med børn og unge med særlige behov knyttet en form for supervision/faglig støtte?	0 = nej 1 = ja
Eksistensen af tværfaglig gruppe	Har kommunen oprettet en tværfaglig gruppe, der kan formidle kontakt til lægelig, social, pædagogisk, psykologisk eller andre former for sagkundskab?	0 = nej 1 = ja, ad hoc 2 = ja, fast
Graden af uddelegering	Hvem skal godkende følgende beslutninger inden den pågældende foranstaltning iværksættes? • Tvangsfjernelse af barn • Frivillig anbringelse i døgnophold • Fuldbyrdelse af tvangsmæssige foranstaltninger • Beslutning om, at hidtil frivillig anbringelse opretholdes, selv om forældremyndighedsindehaver ønsker barnet hjem • Praktisk og pædagogisk hjælp i hjemmet • Økonomisk støtte til at undgå anbringelse • Familiebehandling – ikke	5 = Ingen godkendelse kræves 4 = Afdelingslederen 3 = Forvaltningschefen 2 = Socialudvalget/ Socialudvalgsformanden 1 = Børn og Unge-udvalget Den gennemsnitlige score er efterfølgende udregnet Teoretisk mulig skala gående fra 1 til 5.

	døgnophold, men gruppesamtaler, individuelle samtaler og fx familieværksted • Døgnophold for familie • Aflastningsordning/weekendpleje • Økonomisk støtte til efterskole- eller kostskoleophold • Underretning til forældre-myndighedsindehaverens nye kommune i tilfælde af flytning • Formidling af praktiktilbud • Fast kontaktperson til hele familien • Støtteperson til forældre • Ændring af anbringelsessted uden samtykke • Opretholdelse af personlig rådgiver, kontaktperson og/eller døgnophold ud over det 18. år • Etablering af udslusningsordning • Tildeling af personlig rådgiver eller kontaktperson, hvis den unge har været anbragt indtil det 18. år	
Adskillelsen af myndigheds- og leverandørrolle	Hvor ofte finder følgende måder at varetage disse to roller sted i din kommune? • Myndighedsrollen og leveringen af selve ydelsen varetages af en og samme medarbejder • Myndighedsrollen varetages af en sagsbehandler i kommunen, mens selve ydelsen købes hos eksterne leverandører – amtslige, andre kommuner eller private leverandører	For spørgsmål 1): Skala gående fra ”I alle/i langt de fleste sager” til ”I ingen/i en lille del af sagerne” (1-5) For spørgsmål 2): Skala gående fra ”I ingen/i en lille del af sagerne” til ”I alle/i langt de fleste sager”
Særlig organisatorisk enhed for børn og unge-sager	Udføres kommunens arbejde med børn og unge med særlige behov i en særlig enhed, som kun varetager disse sager?	0 = nej 1 = ja
Graden af tilfældighed i sagsfordelingen	Hvilke af overordnede principper bruger I i den daglige fordeling af de forskellige sager med børn og unge med særlige behov? • Sagerne fordeles efter CPR-nr. • Sagerne fordeles tilfældigt blandt sagsbehandlerne. Den, som har mindst travlt, tager den nye sag • Den enkelte sagsbehandler byder ind på en opgave alt efter tid og lyst • Sagsbehandlerne er specialiseret således, at nogle har sager med børn, mens andre har sager med unge • Sagsbehandlerne er specialiseret	0 = nej 1 = ja Mean af 1, 2, 3, og 8 minus mean af 4, 5, 6 og 7

	således, at der er sagsbehandlere for handicappede (både børn, unge og voksne) og sagsbehandlere for ikke-handicappede • Sagsbehandlerne er så vidt muligt specialiseret med hensyn til sagernes primære baggrund (alkohol, stofmisbrug i familien, vold, psykisk sygdom i familie, incest etc.) • Sagsbehandlerne er så vidt muligt specialiseret i sager med hensyn til familiens etniske baggrund • Sagerne fordeles blandt sagsbehandlere i henhold til geografiske områder i kommunen	
Gennemstrømning af forvaltningschefer	Hvor ofte har der gennem de sidste ti år været udskiftning på posten som forvaltningschef for Socialforvaltningen i din kommune?	Antal udskiftninger
Gennemstrømning af afdelingsledere	Hvor ofte har der gennem de sidste ti år været udskiftning på posten som afdelingsleder for børn og unge-området?	Antal udskiftninger
Gennemstrømning af sagsbehandlere	"Hvor mange personer har i alt været ansat som sagsbehandler inden for børn og unge-området i kommunen igennem de sidste fem år?" divideret med "Hvor mange personer har gennem de sidste fem år alt i alt forladt jobbet som sagsbehandler på børne- og ungeområdet?"	Antal personer
Graden af rekrutteringsproblemer	I hvilken grad oplever du, at I kan tiltrække og fastholde de medarbejdere, som I gerne vil have?	Skala gående fra "I meget lav grad" til "I meget høj grad" (1-5)

Bilagstabel 5.7

Operationalisering af variable til måling af karakteristika på kommuneniveau.

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Indbyggertal	Ingen	Under 10.000 indbyggere = 1 10.000-30.000 indbyggere = 2 30.000 indbyggere el. over = 3
Beskatningsgrundlag	Ingen	Op til 165.000 = 1 165.000-174.000 = 2 Over 174.000 = 3

Geografisk placering	Ingen	Øvrige kommuner = 1 Bykommuner = 2 Hovedstadsregionen = 3
Andel problembørn	Ingen	Antallet af kommunens børn i forebyggende foranstaltning samt antallet af anbragte børn delt med antallet af børn 0-17 år i kommunen. Op til og med 2 pct. = 1 2-4 pct. = 2 over 4 pct. = 3

Bilagstabel 5.8

Operationalisering af variable til måling af lokalpolitisk bevågenhed.

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Afdelingslederens oplevelse af graden af lokalpolitisk bevågenhed	Hvor stor lokalpolitisk interesse og bevågenhed føler du, at socialudvalgets områder har i forhold til følgende kommunalpolitiske spørgsmål? • Erhvervspolitik • Kollektiv trafik • Vej og Park – herunder trafiksikkerhed og byplanlægning • Fritidsfaciliteter, idræt, kultur og aftenskole • Natur og miljø • Forsyningsvirksomhed • Skole • Almindeligt dagtilbud • Ældreomsorg • Integration af flygtninge og indvandrere • Aktivering af ledige	For hvert politikområde har respondenten kunnet svar 1= højere prioritet eller 0 = lavere prioritet. Der er derfor efterfølgende konstrueret et sumindex, som tæller antallet af 1'ere – dvs. antallet af gange, hvor socialudvalgets område vurderes til at have højere prioritet. Teoretisk mulig skala gående fra 0 til 11.
Årsværk brugt udelukkende på sagsbehandling i 2003 set i forhold til antallet af sager	"Hvor mange årsværk (fuldtidspersoner) blev i 2003 udelukkende brugt på at sagsbehandle sager med børn og unge med særlige behov?" divideret med "Hvor mange sager med børn og unge med særlige behov havde afdelingen i 2003 (både afsluttede og løbende sager)"	
Årsværk brugt i 2003 på at levere egentlige psykologiske og socialpædagogiske ydelser i forbindelse med sager med børn	"Hvor mange årsværk (fuldtidspersoner) blev i 2003 brugt af kommunens medarbejdere på at levere egentlige psykologiske og socialpædagogiske ydelser i forbindelse med sager med børn og unge med særlige behov?" divideret med "Hvor	

og unge set i forhold til antallet af sager	mange sager med børn og unge med særlige behov havde afdelingen i 2003 (både afsluttede og løbende sager)"	
Ressourcer anvendt til efteruddannelse	Hvor meget har I gennem de sidste tre år i gennemsnit brugt om året til efteruddannelse af sagsbehandlerne inden for børn og unge-området – eksklusive sagsbehandlernes løn? Angiv venligst det anvendte beløb som et gennemsnit pr. sagsbehandler).	1 = 0-3.000 kr. 2 = 3.001-6.000 kr. 3 = 6.001-9.000 kr. 4 = 9.001-12.000 kr. 5 = 12.001-
Hvor ofte Socialudvalget beder om information om forvaltningens arbejde	Hvor ofte har I siden indførelsen af de nævnte lovændringer i 2001 fået information om forvaltningens indsats over for børn og unge med særlige behov på følgende områder? • Arbejdet med at sikre en tidlig underretning om gravide misbrugere • Brugen af praktiktilbud til utilpassede unge • Brugen af fast kontaktperson for den berørte familie • Arbejdet med at sikre kontinuitet i barnets/den unges liv • Arbejdet med at sikre en tidlig forebyggende indsats • Brugen af efterværn for unge, der bliver 18 år • Brugen af samtale med det berørte barn, inden der træffes afgørelse, og når foranstaltninger ophører • Brugen af handlingsplan for anbragte unge, der fylder 18 år Håndteringen af situationer, hvor forældre ønsker et frivilligt anbragt barn hjem, selvom sagsbehandleren ikke bifalder dette • Arbejdet med den forebyggende indsats i nærmiljøet • Arbejdet med at sikre, at man så vidt muligt vælger den mindst indgribende foranstaltning • Brugen af politi i forbindelse med tvangsfjernelse • Brugen af kommunens ret til adgang til bolig uden retskendelse	Skala gående fra "Aldrig/næsten aldrig" til "En eller flere gange om ugen" (1-5) Den gennemsnitlige score er efterfølgende udregnet

Lokalpolitisk prioritering sammenlignet med andre politikområder (jf. social-udvalgsformand)	Hvor stor lokalpolitisk interesse og bevågenhed føler du, at social-udvalgets områder har i forhold til følgende kommunalpolitiske spørgsmål? • Erhvervspolitik • Kollektiv trafik • Vej og Park – herunder trafiksikkerhed og byplanlægning • Fritidsfaciliteter, idræt, kultur og aftenskole • Natur og miljø • Forsyningsvirksomhed • Skole • Almindeligt dagtilbud • Ældreomsorg • Integration af flygtninge og indvandrere • Aktivering af ledige	For hvert politikområde har respondenten kunnet svare 1= højere prioritet eller 0 = lavere prioritet. Der er derfor efter-følgende konstrueret et sumindex, som tæller antallet af 1'ere – dvs. antallet af gange, hvor socialudvalgets område vurderes til at have højere prioritet. Teoretisk mulig skala gående fra 0 til 11.
Gennemstrømningen af udvalgsmedlemmer	Hvor stor personmæssig udskiftning har der været i Socialudvalget gennem de sidste fem år?	Skala gående fra "Højst en fjerdedel udskiftet" til "Mere end tre fjerdedele udskiftet" (1-4)
Graden af enighed i Socialudvalget	Hvor ofte er der i kommunens Socialudvalg grundlæggende uenighed om følgende emner: • Hvordan man sikrer kontinuitet i barnets/den unges liv • Hvad man gør, når forældre ønsker et frivilligt anbragt barn hjem, selvom forvaltningen ikke bifalder dette • Brugen af politi i forbindelse med tvangsfjernelse • Forbyggende indsatser i nærmiljøet • Princippet om "barnets bedste" • Ressourceforbrug • Hvordan man sikrer tværfaglighed i kommunens indsats over for børn og unge med særlige behov • Formuleringen af overordnede målsætninger for udvalgets arbejde • Fordelingen af opgaveløsning mellem henholdsvis offentlige og private leverandører • Ressourceprioriteringen • Formuleringen af retningslinjer for sagsbehandlernes arbejde • Indførelse af administrative styringsmidler • Udvalgets ønsker i forbindelse med rekruttering af nye medarbejdere til børn og ungeområdet	Skala gående fra "Meget ofte uenighed" til "Meget sjældent uenighed" (1-5). Den gennemsnitlige score er efterfølgende udregnet

	• Den administrative organisering af kommunens arbejde med børn og unge med særlige behov • Enkeltsager vedrørende børn og unge • Hvilken beslutningskompetence der skal delegeres til forvaltningen	
Afdelingslederens oplevelse af konfliktniveauet i Socialudvalget	Hvordan vil du betegne den generelle grad af konflikt/enighed i Socialudvalget?	Skala gående fra ”Meget lav grad af enighed” til ”Meget høj grad af enighed”
Graden af indblanding i individuelle personsager (jf. socialudvalgsformand)	Hvor stor en andel af de personsager, som du/I beskæftiger dig/jer med om året, behandles på foranledning af spørgsmål fra dig eller andre medlemmer af Socialudvalget?	Skala gående fra ”Socialudvalget beskæftiger sig stort set ikke med personsager” til ”Mere end 75 pct. af sagerne” (1-5)

Bilagstabel 5.9

Operationalisering af variable til måling af lokalpolitikernes holdninger og opfattelser.

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Holdning til lovændringerne	Hvad er din umiddelbare holdning til de lovændringer, som Folketinget indførte i 2001? Angiv venligst, i hvilken grad du er enig i de fremsatte påstande: • De gav os nogle redskaber, som vi ikke havde før, til at sætte ind over for børn og unge med særlige behov • De understregede blot, hvad vi allerede gjorde i forvejen • De er naive og urealistiske i forhold til de problemer, som vi reelt står over for • Jeg tror, at de med tiden vil føre til mere velbegrundede og fagligt bedre funderede foranstaltninger • De vil ikke ændre på vores indsats over for børn og unge med særlige behov • De kan bestemt være med til at forbedre vores indsats således, at den bliver tidligere og mere sammenhængende end før • De tager hånd om flere af de problemer, som vi tidligere har bakset med • De er mere varm luft og store ord end lovændringer, der giver os nye konkrete handlemuligheder	Meget enig til meget uenig, skala fra et til fem.
Holdning til nytten af kontaktperson og rådgiver	I hvor høj grad mener du, brugen af det enkelte værktøj bidrager til at sikre barnets bedste? • Personlig rådgiver for barnet/den unge (jf. § 40, stk. 2, nr. 6) • Fast kontaktperson for hele familien (jf. § 40, stk. 2, nr. 7) • Fast kontaktperson for et barn/en ung (jf. § 40, stk. 2, nr. 7) • Formidling af praktiktilbud til unge hos offentlig eller privat arbejdsgiver (jf. § 40, stk. 2, nr. 12)	Bidrager i meget lav-meget høj grad til barnets bedste. Skala fra et til fem.
Holdning til nytten af anbringelse og efterværn	I hvor høj grad mener du, brugen af det enkelte værktøj bidrager til at sikre barnets bedste? • Anbringelse af barn/ung på døgninstitution eller i plejefamilie (jf. § 40, stk. 2, nr. 11 og § 42) • Støtteperson til forældremyndighedsindehaveren i forbindelse med barnets/den unges anbringelse	Bidrager i meget lav-meget høj grad til barnets bedste. Skala fra et til fem.

	(jf. § 40 a) • Opretholdelse af døgnophold for 18-22-årige (jf. § 62 a, stk. 3, nr. 1) • Udslusningsordning i hidtidigt anbringelsessted for 18-22-årige (jf. § 62 a, stk. 3, nr. 4)	
Holdning til nytten af hjælp til familien	I hvor høj grad mener du, brugen af det enkelte værktøj bidrager til at sikre barnets bedste? • Praktisk/pædagogisk hjælp i hjemmet (jf. § 40, stk. 2, nr. 2) • Døgnophold for familien og barnet/den unge sammen (jf. § 40, stk. 2, nr. 4)	Bidrager i meget lav-meget høj grad til barnets bedste. Skala fra et til fem.
Økonomi vs. barnets bedste	At varetage kommunens økonomiske interesser er lige så væsentlig en opgave for forvaltningen som at varetage barnets bedste	Meget uenig til meget enig. Skala fra et til fem.
Opfattelse af, at kommunen er for lille	Nedenfor er anført en række påstande vedrørende indsatsen over for børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • En kommune som vores har ikke det økonomiske grundlag til at etablere tilbud i børnenes/de unges lokale nærmiljø • Problemerne er ofte så store, at en kommune som vores ikke kan løse dem • En kommune som vores har ikke en tilstrækkelig efterspørgsel til at etablere tilbud i børnenes/de unges lokale nærmiljø • Der skal store enheder (f.eks. amter, tværkommunale fællesskaber) til for at skabe tilbud af en ordentlig faglig kvalitet	Meget uenig til meget enig. Skala fra et til fem.
Holdning om mere ansvar til forældrene	Nedenfor er anført en række generelle påstande om forholdet mellem samfundet og det enkelte individ i relation til spørgsmålet om børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • Vi skal ikke som samfund diktere, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert • Det offentlige påtager sig for stort et ansvar. Det burde overlade mere til barnet/den unges private nærmiljø Nedenfor er anført en række påstande vedrørende indsatsen over for børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • Forældrenes ønsker skal generelt vægtes højere end eksperters vurderinger • Vi er i Danmark alt for dårlige til at inddrage barnets/den unges netværk af pårørende, fx via slægtsanbringelser	Meget uenig til meget enig. Skala fra et til fem.

	• Børnenes og de unges ønsker skal generelt vægtes højere end ekspertudtalelser	
Holdning om, at der skal sættes hårdere ind	Nedenfor er anført en række generelle påstande om forholdet mellem samfundet og det enkelte individ i relation til spørgsmålet om børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • Der er berøringsangst i det danske behandlersystem, og derfor lader vi problemerne køre alt for langt ud Nedenfor er anført en række påstande vedrørende indsatsen overfor børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • Vi har i de senere år tvangsfjernet alt for få børn i Danmark • Som skoler, børnehaver, fritidshjem etc. er indrettet i dag, er der ikke plads til "skæve børn" • Man giver generelt alt for meget indflydelse til de forældre, som netop har bevist, at de er uegnede som forældre	Meget uenig til meget enig. Skala fra et til fem.
Ringe tillid til klienterne - oplever, at de udnytter systemet	Nedenfor er en række påstande vedrørende de klienter, som man står over for i sager om børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • For mange af klienterne handler det blot om at få kommunen til at betale for både det ene og det andet • Man kan ligeså godt indrette sig på, at forældrene aldrig er til at stole på. De siger et i dag, men mener noget andet i morgen • De utilpassede unge forstår kun krav og hårde sanktioner • Vi ville oftere kunne hjælpe børn til en bedre tilværelse, hvis vi fik deres forældre helt ud af deres tilværelse	Meget uenig til meget enig. Skala fra et til fem.
Holdning om, at klienterne har urealistiske forestillinger	Nedenfor er en række påstande vedrørende de klienter, som man står over for i sager om børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • Børn og unge med særlige behov har ofte urealistiske forestillinger om, hvad kommunen kan tilbyde • Forældrene har ofte urealistiske forestillinger om, hvad kommunen kan tilbyde	Meget uenig til meget enig. Skala fra et til fem.

Holdning om, at nye problemer præger socialområdet	Vi ser i dag problemer med børn og unge, som vi ikke så for 10-15 år siden	Meget uenig til meget enig. Skala fra et til fem.
Positiv opfattelse af sagsbehandlerne og deres måde at omgås klienterne på	Hvor enig er du i følgende påstande om sagsbehandlernes måde at omgås deres sager og klienter på? • De har en tendens til at pådutte klienterne den løsning, som de på forhånd har besluttet sig for • De giver ofte deres klienter lidt for lang snor, og lader dem gang på gang bryde aftaler • De hænger sig mere i, "hvad vi plejer at gøre", end i, hvad der kunne være en god løsning • De bruger for meget tid på møder og koordination	Meget enig til meget uenig. Skala fra et til fem.
Opfattelse af sagsbehandleres faglighed	Deres faglige beredskab til at bedømme risiko og forskellige indsatsers effekt er imponerende.	Meget uenig til meget enig. Skala fra et til fem.
Opfattelse af, at sagsbehandlerne tænker mere på barnets tarv end på formalia	De tænker mere på barnets tarv end på formalia.	Meget uenig til meget enig. Skala fra et til fem.
Opfattelse af, at sagsbehandlere er meget interesserede i at få sagerne hurtigt væk fra deres bord	De er meget interesserede i af få sagerne hurtigt væk fra deres bord.	Meget uenig til meget enig. Skala fra et til fem.

Bilagstabel 5.10

Operationalisering af variable til måling af holdninger og opfattelser på administrativt ledelsesniveau. Den enkelte variabel er målt på såvel afdelingsleder- som socialdirektørniveau.

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Holdning til lovændringerne	Hvad er din umiddelbare holdning til de lovændringer, som Folketinget indførte i 2001? • De gav os nogle redskaber, som vi ikke havde før, til at sætte ind over for børn og unge med særlige behov • De understreger blot, hvad vi allerede gjorde i forvejen • De er naive og urealistiske i forhold til de problemer, som vi reelt står over for • Jeg tror, at de med tiden vil føre til mere velbegrundede og fagligt bedre funderede foranstaltninger • De vil ikke ændre på vores indsats over for børn og unge med særlige behov • De kan bestemt være med til at forbedre vores indsats således, at den bliver tidligere og mere sammenhængende end før • De tager hånd om flere af de problemer, som vi tidligere har bakset med • De er mere varm luft og store ord end lovændringer, der giver os nye konkrete handlemuligheder	Helt enig til meget uenig. Skala fra et til fem.
Holdning til nytten af efterværn	I hvor høj grad mener du, at brugen af det enkelte værktøj bidrager til at sikre barnets bedste? • Personlig rådgiver/fast kontaktperson for 18-22-årige (jf. § 62 a, stk. 2, stk. 3, nr. 2+3 • Opretholdelse af døgnophold for 18-22-årige (jf. § 62 a, stk. 3, nr. 1) • Udslusningsordning i hidtidigt anbringelses-sted for 18-22-årige (jf. § 62 a, stk. 3, nr. 4)	Skala fra 1-5 gående fra ”Bidrager i lav grad til barnets bedste” til ”Bidrager i høj grad til barnets bedste”
Holdning til nytten af støtteperson til forældre	I hvor høj grad mener du, at brugen af det enkelte værktøj bidrager til at sikre barnets bedste? • Støtteperson til forældremyndighedsindehaveren i forbindelse med barnets/ den unges anbringelse?	Skala fra 1-5 gående fra ”Bidrager i lav grad til barnets bedste” til ”Bidrager i høj grad til barnets bedste”

Holdning til nytten af viften af foranstaltninger i øvrigt	I hvor høj grad mener du, at brugen af det enkelte værktøj bidrager til at sikre barnets bedste? • Praktisk/pædagogisk hjælp i hjemmet (jf. § 40, stk. 2, nr. 2) • Familiebehandling (familiegruppesamtaler eller individuelle samtaler, "familieværksted", eller lignende) (jf. § 40, stk. 2, nr. 3) • Døgnophold for familien og barnet/den unge sammen (jf. § 40, stk. 2, nr. 4) • Personlig rådgiver for barnet/den unge (jf. § 40, stk. 2, nr. 6) • Fast kontaktperson for hele familien (jf. § 40, stk. 2, nr. 7) • Fast kontaktperson for et barn/en ung (jf. § 40, stk. 2, nr. 7) • Anbringelse af barn/ung på døgninstitution eller i plejefamilie (jf. § 40, stk. 2, nr. 11 og § 42) • Formidling af praktiktilbud til unge hos offentlig eller privat arbejdsgiver (jf. § 40, stk. 2, nr. 12)	Skala fra 1-5 gående fra "Bidrager i lav grad til barnets bedste" til "bidrager i høj grad til barnets bedste"
Økonomi vs. barnets bedste	At varetage kommunens økonomiske interesser er lige så væsentlig en opgave for forvaltningen som at varetage barnets bedste	Skala fra 1-5 gående fra meget uenig til helt enig
Opfattelse af lokalpolitikerne	Nedenfor vil vi bede dig om din vurdering af lokalpolitikere i din kommune. Vi har anført en række udsagn om lokalpolitikerne. Angiv venligst, i hvilken grad du er enig i de fremsatte udsagn: • Lokalpolitikerne er dygtige til at udstikke de generelle retningslinjer for arbejdet med børn og unge med særlige behov • Lokalpolitikerne griber for meget ind i enkeltsager • Lokalpolitikerne interesserer sig primært for den overordnede kommunalpolitiske fordeling af ressourcer. Hvordan vi udfører arbejdet, er af mindre interesse • Lokalpolitikere prøver generelt for lidt på at påvirke kommunens virke inden for socialområdet • Det er imponerende, hvad lokalpolitikerne formår at forholde sig kvalificeret til • Lokalpolitikerne sætter sig generelt for dårligt ind i det materiale, som de får fra forvaltningen • Lokalpolitikerne er meget hurtige til at fokusere på det, som medierne fokuserer på • Lokalpolitikernes adfærd er mere præget af følelser og politiske anti- og sympatier end af rationelle argumenter	Skala fra 1 til 5, hvor 1 er mest negativ og 5 mest positiv
Opfattelse af, at kommunen er for lille	Nedenfor er anført en række påstande vedrørende indsatsen over for børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i	Helt enig til meget uenig, skala fra 1 til 5.

	hver af de fremsatte påstande: • En kommune som vores har ikke det økonomiske grundlag til at etablere tilbud i børnenes/de unges lokale nærmiljø • Problemerne er ofte så store, at en kommune som vores ikke kan løse dem • En kommune som vores har ikke en tilstrækkelig efterspørgsel til at etablere tilbud i børnenes/de unges lokale nærmiljø • Der skal store enheder (fx amter, tværkommunale fællesskaber) til for at skabe tilbud af en ordentlig faglig kvalitet	
Holdning om mere ansvar til forældrene	Nedenfor er anført en række generelle påstande om forholdet mellem samfundet og det enkelte individ i relation til spørgsmålet om børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • Det offentlige påtager sig for stort et ansvar. Det burde overlade mere til barnets/den unges private nærmiljø	Helt enig til meget uenig, skala fra 1 til 5.
	Nedenfor er anført en række påstande vedrørende indsatsen over for børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande. • Forældrenes ønsker skal generelt vægtes højere end eksperters vurderinger • Vi er i Danmark alt for dårlige til at inddrage barnets/den unges netværk af pårørende, f.eks. via slægtsanbringelser • Børnenes og de unges ønsker skal generelt vægtes højere end ekspertudtalelser	
Holdning om, at der skal sættes hårdere ind	Nedenfor er anført en række påstande vedrørende indsatsen over for børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande • Vi har i de senere år tvangsfjernet alt for få børn i Danmark • Man giver generelt alt for meget indflydelse til de forældre, som netop har bevist, at de er uegnede som forældre	Helt enig til meget uenig, skala fra 1 til 5.
Opfattelse af, at samfundet ikke vil ofre de penge, der skal til	Vi vil ikke ofte de penge, der skal til, hvorfor det bliver lappeløsning på lappeløsning.	Helt enig til meget uenig, skala fra 1 til 5.
Ringe tillid til klienterne - oplever, at de udnytter systemet.	Nedenfor er en række påstande vedrørende de klienter, som man står over for i sager om børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande:.	Helt enig til meget uenig, skala fra et til fem.

	• For mange af klienterne handler det blot om at få kommunen til at betale for både det ene og det andet • Man kan lige så godt indrette sig på, at forældrene aldrig er til at stole på. De siger et i dag, men mener noget andet i morgen • De utilpassede unge forstår kun krav og hårde sanktioner • Vi ville oftere kunne hjælpe børn til en bedre tilværelse, hvis vi fik deres forældre helt ud af deres tilværelse	
Holdning om, at klienterne har urealistiske forestillinger om, hvad kommunen kan tilbyde.	Nedenfor er en række påstande vedrørende de klienter, som man står over for i sager om børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande. • Børn og unge med særlige behov har ofte urealistiske forestillinger om, hvad kommunen kan tilbyde • Forældrene har ofte urealistiske forestillinger om, hvad kommunen kan tilbyde	Helt enig til meget uenig, skala fra 1 til 5.
Holdning om, at nye problemer præger socialområdet	Vi ser i dag problemer med børn og unge, som vi ikke så for 10-15 år siden	Meget uenig til helt enig, skala fra 1 til 5.
Positiv opfattelse af sagsbehandlerne og deres måde at omgås klienterne på	Hvor enig er du i følgende påstande om sagsbehandlernes måde at omgås deres sager og klienter på? • Deres personlige opfattelser af, hvad der er normalt og hensigtsmæssigt, præger i høj grad deres sagsbehandling • De har en tendens til at pådutte klienterne de løsninger, som de på forhånd har besluttet sig for • De giver ofte deres klienter lidt for lang snor, og lader dem gang på gang bryde aftaler • De hænger sig mere i, ”hvad vi plejer at gøre”, end i, hvad der kunne være en god løsning • De bruger for meget tid på møder og koordination	Helt enig til meget uenig, skala fra 1 til 5.
Opfattelse af sagsbehandleres faglighed	Deres faglige beredskab til at bedømme risiko og forskellige indsatsers effekt er imponerende	Helt enig til meget uenig, skala fra 1 til 5
Opfattelse af, at sagsbehandlerne tænker mere på barnets tarv end på formalia	De tænker mere på barnets tarv end på formalia	Helt enig til meget uenig, skala fra 1 til 5.
Opfattelse af, at	De er meget interesserede i af få sagerne hurtigt	Helt enig til

sagsbehandlere er meget interesserede i at få sagerne hurtigt væk fra deres bord	væk fra deres bord	meget uenig, skala fra 1 til 5.

Bilagstabel 5.11

Operationalisering af variable til måling af personlige karakteristika.

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Alder	Hvornår er du født?	Fødselsår (2004 – fødselsår)
Uddannelsens længde	Hvilken uddannelse har du?	HK-uddannet = 1 Socialformidler = 2 Socialrådgiver/ pædagog = 3
Anciennitet	Hvor længe har du sammenlagt beskæftiget dig med børn og unge med særlige behov i socialforvaltningsregi?	Antal år
Hvorvidt arbejdet er koncentreret omkring sager m. børn og unge	Hvor stor en del af din arbejdstid bruger du ca. på sager med børn og unge med særlige behov om ugen?	Procent

Bilagstabel 5.12

Operationalisering af variable til måling af sagsbehandlernes holdninger.

Anvendt variabel	Undervariable, der indgår i den anvendte variabel	Svarmulighed
Holdning til lovændringerne	Hvad er din umiddelbare holdning til lovændringerne? Angiv venligst, i hvilken grad du er enig i de fremsatte påstande: • De gav os nogle redskaber, som vi ikke havde før, til at sætte ind overfor især gruppen af utilpassede unge • De understreger blot, hvad vi allerede gjorde i forvejen • De er naive og urealistiske i forhold til de problemer, som vi reelt står over for • Jeg tror, at de med tiden vil føre til mere velbegrundede og fagligt bedre funderede foranstaltninger De kan bestemt være med til at forbedre vores indsats således, at den bliver tidligere og mere sammenhængende end før • De er mere varm luft og store ord end lovændringer, der giver os nye konkrete handlemuligheder	Meget enig til meget uenig. Skala fra 1 til 5. Variablene er kodet, så 1 angiver den mest negative og 5 den mest positive vurdering.
Holdning til nytten af efterværn	I hvor høj grad mener du, brugen af det enkelte værktøj bidrager til at sikre barnets bedste? • Personlig rådgiver/fast kontaktperson for 18-22-årige (jf. § 62 a, stk. 2, stk. 3, nr. 2+3) • Opretholdelse af døgnophold for 18-22-årige (jf. § 62 a, stk. 3, nr. 1) • Udslusningsordning i hidtidigt anbringelsessted for 18-22-årige (jf. § 62 a, stk. 3, nr. 4)	Bidrager i meget lav – bidrager i meget høj grad til barnets bedste. Skala fra 1 til 5.
Holdning til nytten af støtteperson til forældre	I hvor høj grad mener du, brugen af det enkelte værktøj bidrager til at sikre barnets bedste. • Støtteperson til forældremyndigheds-indehaveren i forbindelse med barnets/den unges anbringelse.	Bidrager i meget lav – til bidrager i meget høj grad til barnets bedste. Skala fra 1 til 5.

Holdning til nytten af viften af foranstalt-ninger i øvrigt	I hvor høj grad mener du, brugen af det enkelte værktøj bidrager til at sikre barnets bedste? • Praktisk/pædagogisk hjælp i hjemmet (jf. § 40, stk. 2, nr. 2) • Familiebehandling (familiegruppe-samtaler eller individuelle samtaler, "familieværksted", eller lignende) (jf. § 40, stk. 2, nr. 3) • Døgnophold for familien og barnet/den unge sammen (jf. § 40, stk. 2, nr. 4) • Personlig rådgiver for barnet/den unge (jf. § 40, stk. 2, nr. 6) • Fast kontaktperson for hele familien (jf. § 40, stk. 2, nr. 7) • Fast kontaktperson for et barn/en ung (jf. § 40, stk. 2, nr. 7) • Anbringelse af barn/ung på døgn-institution eller i plejefamilie (jf. § 40, stk. 2, nr. 11 og § 42) • Formidling af praktiktilbud til unge hos offentlig eller privat arbejds-giver (jf. § 40, stk. 2, nr. 12)	Bidrager i meget lav – bidrager i meget høj grad til barnets bedste. Skala fra 1 til 5.
Økonomi vs. barnets bedste	At varetage kommunens økonomiske interesser er lige så væsentlig en opgave for forvaltningen som at varetage barnets bedste	Meget uenig til meget enig. Skala fra 1 til 5.
Opfattelse af, at kommunen er for lille	Nedenfor er anført en række påstande vedrørende indsatsen over for børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • En kommune som vores har ikke det økonomiske grundlag til at etablere tilbud i børnenes/de unges lokale nærmiljø • Problemerne er ofte så store, at en kommune som vores ikke kan løse dem • En kommune som vores har ikke en tilstrækkelig efterspørgsel til at etablere tilbud i børnenes/de unges lokale nærmiljø • Der skal store enheder (fx amter, tværkommunale fællesskaber) til for at skabe tilbud af en ordentlig faglig kvalitet	Meget uenig til meget enig. Skala fra 1 til 5.
Holdning om mere ansvar til forældrene	Nedenfor er anført en række generelle påstande om forholdet mellem samfundet og det enkelte individ i relation til spørgsmålet om børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande. • Vi skal ikke som samfund diktere, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert	Meget uenig til meget enig. Skala fra 1 til 5.

	• Det offentlige påtager sig for stort et ansvar. Det burde overlade mere til barnet/den unges private nærmiljø Nedenfor er anført en række påstande vedrørende indsatsen over for børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande. • Forældrenes ønsker skal generelt vægtes højere end eksperters vurderinger • Vi er i Danmark alt for dårlige til at inddrage barnets/den unges netværk af pårørende, fx via slægtsanbringelser • Børnenes og de unges ønsker skal generelt vægtes højere end ekspertudtalelser	
Holdning om, at der skal sættes hårdere ind	Nedenfor er anført en række generelle påstande om forholdet mellem samfundet og det enkelte individ i relation til spørgsmålet om børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • Der er berøringsangst i det danske behandlersystem, og derfor lader vi problemerne køre alt for langt ud Nedenfor er anført en række påstande vedrørende indsatsen over for børn og unge med særlige behov. Marker venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • Vi har i de senere år tvangsfjernet alt for få børn i Danmark • Som skoler, børnehaver, fritidshjem etc. er indrettet i dag, er der ikke plads til "skæve børn" • Man giver generelt alt for meget indflydelse til de forældre, som netop har bevist, at de er uegnede som forældre	Meget uenig til meget enig. Skala fra 1 til 5.
Ringe tillid til klienterne - oplever, at de udnytter systemet	Nedenfor er en række påstande vedrørende de klienter, som man står over for i sager om børn og unge med særlige behov. Angiv venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • For mange af klienterne handler det blot om at få kommunen til at betale for både det ene og det andet • Man kan lige så godt indrette sig på, at forældrene aldrig er til at stole på. De siger et i dag, men mener noget andet i morgen • De utilpassede unge forstår kun krav og hårde sanktioner • Vi ville oftere kunne hjælpe børn til en	Meget uenig til meget enig. Skala fra 1 til5

	bedre tilværelse, hvis vi fik deres forældre helt ud af deres tilværelse	
Holdning om, at klienterne har urealistiske forestillinger om, hvad kommunen kan tilbyde	Nedenfor er en række påstande vedrørende de klienter, som man står over for i sager om børn og unge med særlige behov. Angiv venligst, i hvilken grad du er enig i hver af de fremsatte påstande: • Børn og unge med særlige behov har ofte urealistiske forestillinger om, hvad kommunen kan tilbyde • Forældrene har ofte urealistiske forestillinger om, hvad kommunen kan tilbyde	Meget uenig til meget enig. Skala fra 1 til 5.
Holdning om, at nye problemer præger socialområdet	Vi ser i dag problemer med børn og unge, som vi ikke så for 10-15 år siden	Meget uenig til meget enig. Skala fra 1 til 5.
Opfattelse af politikerne	Nedenfor vil vi bede dig om din vurdering af lokalpolitikere i din kommune. Vi har anført en række udsagn om lokalpolitikerne. Angiv venligst, i hvilken grad du er enig i de fremsatte udsagn: • Lokalpolitikerne er dygtige til at udstikke de generelle retningslinjer for arbejdet med børn og unge med særlige behov • Lokalpolitikerne griber for meget ind i enkeltsager • Lokalpolitikerne interesserer sig primært for den overordnede kommunalpolitiske fordeling af ressourcer. Hvordan vi udfører arbejdet, er af mindre interesse • Lokalpolitikere prøver generelt for lidt på at påvirke kommunens virke inden for socialområdet • Det er imponerende, hvad lokalpolitikerne formår at forholde sig kvalificeret til • Lokalpolitikerne sætter sig generelt for dårligt ind i det materiale, som de får fra forvaltningen • Lokalpolitikerne er meget hurtige til at fokusere på det, som medierne fokuserer på • Lokalpolitikernes adfærd er mere præget af følelser og politiske antipartier og sympatier end af rationelle argumenter	Meget uenig til meget enig. Skala fra 1 til 5. Variablene er kodet således, at en større værdi angiver en mere positiv indstilling til politikerne.
Opfattelse af, at gældende lov er up to date med de eksisterende problemer	Nedenfor er anført nogle udsagn om behovsudviklingen på området med børn og unge med særlige behov. Angiv venligst, i hvilken grad du er enig i de fremsatte påstande: • Behovsprofilen hos børn og unge med særlige behov har ændret sig meget de	Meget uenig til meget enig. Skala fra 1 til 5. Variablene er kodet således, at en større værdi angiver en mere negativ indstilling til,

	seneste år, og selv om der har været lovændringer, matcher det offentliges tilbud ikke de behov, som børn og unge med særlige behov og deres familier har • Lovændringerne har i meget høj grad kunnet indfange evt. ændringer i børnenes/de unges behovsprofil	hvorvidt lovændring-erne er up to date i forhold til ændringerne på området.
Opfattelse af normalsystemets rummelighed	Som skoler, børnehaver, fritidshjem etc. er indrettet i dag, er der ikke plads til "skæve børn"	Meget uenig til meget enig. Skala fra 1 til 5.